

**Pani
Małgorzata Sendicka
Burmistrz Małomic**

LZG-4101-11-03/2011, P/11/133

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała Urząd Miasta w Małomicach, w zakresie gospodarki ściekowej gminy na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej w latach 2009 – 2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 października 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Burmistrz niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skuteczność działań Urzędu podjętych w celu uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie gminy. W 2010 roku zakończono realizację dwóch inwestycji polegających na budowie sieci kanalizacyjnej w mieście Małomice (II etap) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie wiejskim gminy, których efektem było m.in.:

- przyłączenie do sieci kanalizacyjnej około 45% mieszkańców miasta, zwiększając odsetek mieszkańców miasta przyłączonych do sieci do poziomu 94,2% (według stanu na 30 czerwca 2011 r.),
- zagospodarowanie ścieków od około 68% mieszkańców terenu wiejskiego gminy, poprzez ich oczyszczenie z wykorzystaniem przydomowych oczyszczalni ścieków.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231 poz. 1701 ze zm.

Inwestycje te spowodowały zmniejszenie liczby mieszkańców gminy nieposiadających dostępu do kanalizacji zbiorczej lub indywidualnej oczyszczalni ścieków, z poziomu 63,0% w roku 2009 do 14,4% na dzień 30 czerwca 2011 r.

Miarą skuteczności podjętych działań, jest również zmniejszenie oszacowanego w toku kontroli poziomu nieczystości ciekłych wytworzonych na terenie gminy, a niedostarczonych do oczyszczenia w gminnych oczyszczalniach ścieków bądź przydomowych oczyszczalni ścieków. Poziom tych nieczystości zmniejszył się z 48,3%² w 2009 r. do 6,6% w I półroczu 2011 r., co stanowiło odpowiednio 43,4% zużycia wody w 2009 r. i 6,0% zużycia wody w I półroczu 2011 r.

W celu pełnego uporządkowania gospodarki ściekowej do końca 2015 r., planowana jest budowa sieci kanalizacyjnej dla ostatniej nieobjętej systemem oczyszczania wsi w gminie³ oraz dla nielicznych lokalizacji miasta, nieposiadających dostępu do sieci.

Znajdująca się na terenie gminy oczyszczalnia ścieków w pełni zabezpieczała jej potrzeby. W kontrolowanym okresie wykorzystanie przepustowości oczyszczalni (średniorocznie) kształtowało się na poziomie około połowy jej możliwości technicznych.

2. NIK krytycznie ocenia zaniechanie egzekwowania od przedsiębiorców informacji sprawozdawczych oraz niepodejmowanie czynności kontrolnych w zakresie zgodności prowadzonej przez te podmioty działalności z udzielonym zezwoleniem, do której Pani Burmistrz uprawniona była na podstawie art. 8b ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*⁴ (dalej: ustawa o UCP).

Ustalono bowiem, że w kontrolowanym okresie nie przeprowadzono ani jednej kontroli przedsiębiorców w zakresie zgodności wykonywanej przez nich działalności z udzielonym zezwoleniem, a spośród trzech podmiotów zobowiązanych na mocy art. 9a ust. 2 ustawy o UCP do sporządzenia i przekazania Burmistrzowi okresowych informacji o ilości odebranych rocznie nieczystości ciekłych, dwa podmioty nie dopełniły tego obowiązku, a jeden podmiot (odbierający ponad 99% wszystkich nieczystości ciekłych z terenu gminy) w przekazanym sprawozdaniu wykazał dane niezgodne ze stanem faktycznym⁵.

² wyznaczone, jako różnica pomiędzy 90% ilości sprzedanej wody w gminie i ilością nieczystości odprowadzoną do oczyszczalni ścieków bądź oczyszczoną w ramach przydomowych oczyszczalni ścieków.

³ wieś Żeliszew.

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008 ze zm.

⁵ pozyskane od przedsiębiorcy w trakcie kontroli dane w zakresie poziomu odebranych nieczystości ciekłych były niższe od wielkości przedstawionych przez trzy oczyszczalnie ścieków, do których przedsiębiorca ten odprowadzał nieczystości ciekłe

3. Rada Miejska uchwaliła regulamin utrzymania porządku i czystości na terenie gminy⁶ oraz określiła wysokość górnych stawek opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych. W Urzędzie gromadzone były informacje na temat właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe w formie prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Pomimo posiadania powyższych uregulowań i danych o właścicielach nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, Burmistrz w ramach nadzoru o którym mowa w art. 5 ust 6 ustawy o UCP, w kontrolowanym okresie nie podejmowała działań wobec właścicieli nieruchomości nieposiadających zawartej umowy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych oraz czynności sprawdzających w celu ustalenia czy częstotliwość wywozu nieczystości jest adekwatna do zużycia wody. Nie wydawała także decyzji w sprawie zastępczych wywozów nieczystości ciekłych (art. 6 ust. 7 ustawy o UCP). Jak wynikało z wyjaśnień Pani Burmistrz, przyczyną zaniechania działań było przede wszystkim skoncentrowanie Urzędu na realizacji inwestycji mających na celu uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy.

Oszacowane w toku kontroli dochody⁷ które gmina mogłaby uzyskać w przypadku wydania decyzji o zastępczym opróżnianiu zbiorników, wynosiłyby za rok 2009 – 29 tys. zł, za rok 2010 – 112 tys. zł oraz 15 tys. zł za I półrocze 2011 r.

Ustalono ponadto, że sprawozdania „Statystyka gminy za rok” nie zostały sporządzone w pełni rzetelnie. Zaprezentowane w sprawozdaniach liczby zbiorników bezodpływowych (zarówno w sprawozdaniu za 2009 r. jak i za 2010 r.) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (sprawozdanie za rok 2010) były niezgodne ze stanem zarejestrowanym w ewidencji zbiorników bezodpływowych. W toku kontroli Pani Burmistrz zadeklarowała, że w następnym okresie sprawozdawczym powyższe dane zostaną podane zgodnie z ewidencją która odpowiada stanowi faktycznemu.

4. Zadania gminy w zakresie gospodarki ściekowej przydzielone zostały postanowieniami Regulaminu Organizacyjnego Urzędu⁸ Referatowi Rozwoju. Jednak

⁶ w którym zdefiniowane zostały wymóg szczelności zbiorników bezodpływowych, minimalna ich pojemność i częstotliwość opróżniania oraz wskazany został obowiązek zawarcia przez właścicieli nieruchomości pisemnej umowy z podmiotem uprawnionym na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

⁷określonej, jako iloczyn ilości nieodprowadzonych nieczystości ciekłych oraz różnicy pomiędzy wartością średniej maksymalnej wysokości opłaty za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i wywóz nieczystości ciekłych obowiązującej w danym roku i wartości opłaty pobieranej przez przedsiębiorcę uprawnionego

⁸ wprowadzonego zarządzeniem Burmistrza Małomic nr 16/07 z dnia 26 lutego 2007 r.

pracownik je realizujący (od początku zatrudnienia w Urzędzie w 2009 r.), pracował bez pisemnie przydzielonego zakresu obowiązków. W toku kontroli Pani Burmistrz zadeklarowała, że w najbliższym czasie zostanie temu pracownikowi przekazany zakres obowiązków. Ponadto ustalono, że zagadnienie gospodarki ściekowej na terenie nieskanalizowanym, nie było objęte badaniami w ramach systemu kontroli wewnętrznej, w tym kontroli zarządczej, do zapewnienia funkcjonowania której była Pani Burmistrz zobowiązana na podstawie do art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁹. W toku kontroli Pani Burmistrz zadeklarowała wdrożenie działań kontrolnych w kontrolowanym zakresie w czwartym kwartale bieżącego roku.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację zadeklarowanych w toku kontroli działań oraz o:

1. Egzekwowanie od przedsiębiorców posiadających zezwolenie na odbieranie i transport nieczystości ciekłych obowiązków sprawozdawczych oraz sprawdzanie wiarygodności otrzymywanych danych.
2. Podjęcie działań w celu wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązków na nich ciążących w zakresie ich opróżniania.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Burmistrz, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Otrzymują:

1. adresat
2. a/a

⁹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.